

en meget daarlig Tjeneste ved ikke at fremme og vedtage dette Lovforslag. Jeg skal foreløbig indskrænke mig hertil, idet jeg gjentager, at jeg er i den fuldstændigste Overensstemmelse med de øvrige Repræsentanter for den Landsdeel, hvorom her er Tale, med det andet Thing og med den høitagtede Minister, og jeg skal for mit Vedkommende indstændigt anmode det høitærede Thing om, at det dog i alt Fald vil lade denne Sag gaae til 2den Behandling. — Jeg haaber, at den da ogsaa vil komme til at nyde videre Fremme.

C. Nimestad: Der saaldt før en Ytring fra den ærede Indenrigsminister, som forekom mig at være aldeles afgjørende imod at vedtage Lovforslaget, som det foreligger. Den ærede Minister sagde nemlig, at hvis der kom en saadan Tilspøining til Loven som den, jeg før antydede, nemlig, at det skulde staae til den Enkelte, der meente, at Loven stred imod hans Ret, inden en vis Frist at gjøre denne gjældende ved Domstolene, og at Loven, saalænge deres Afgjørelse ikke havde fundet Sted, ikke skulde træde i Virksomhed, saa var han aldeles overbevist om, at det vilde føre til, at Loven aldrig kom til at træde i Kraft for noget som helst Sagn paa Bornholm. Dette er vistnok flaaende sandt; men det er ogsaa en flaaende Grund imod Lovens Ordning, thi hvad vil det med andre Ord sige? Det vil sige, at det, som Lovkastet foreslaaer, er af den Bestaffenhed, at, dersom man bragte Spørgsmaalet for Domstolene, saa vilde den Ordning falde, som Lovkastet bringer i Forslag. Andet kan jeg ikke faae ud af den ærede Ministers Ord. Dere er en Erkjendelse af, at Lovforslaget er i Strid med de Paagjældendes bestaaende Ret, og deri er jeg forresten fuldkommen enig. Det forekommer mig nemlig, at hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 3die Valgkreds (Niede) anførte, kunde slet ikke henses til eller ramme i alt Fald ikke den Indvending, som jeg væsentligt havde gjort gjældende. Det ærede Medlem opholdt sig meget ved den Indvending imod Lovforslaget, som jeg ikke tillagde meget stor Vægt, skjøndt ganske vist en større Vægt end det ærede Medlem, den Betragtning nemlig, at Sagen ved Domstolene kun er afgjort

for eet Sogns Vedkommende, en Indvending, som jeg ganske vist ikke tillægger stor reel Betydning, men hvis formelle rettlige Betydning Ingen kan bestride. Enhver, der kjender vor Ret og vor Proceslovgivning, vil vide, i hvilken Grad en Sags Udfald er afhængigt af Proceduren, og at eensartede Forhold kunne afgjøres paa en aldeles forskjellig Maade. Det ærede Medlem opholdt sig altsaa meget ved den nævnte Indvending, men anførte egentlig ikke Noget imod min Hovedbetragtning, nemlig, at Lovkastet gaaer ud paa at henlægge Forberne til en Trede, til En, som hverken er den ene eller den anden af de Berettigede. Det ærede Medlem sagde, at det var ikke sandt, naar jeg havde sagt, at Lovkastets Indhold var det, at A havde havt Forberne, og nu skulde B have Andeel i dem, men saa gav man dem til C. Det ærede Medlem begrundede imidlertid ikke den modsatte Anskuelse; han sagde blot, at man giver dem til Communen, og Communen er ikke en fra A eller B, fra Gaardmændene eller Huusmændene forskjellig. Jeg troede nu dog, at jeg aldeles tilsvækkeligt havde eftervæist, at der er en stor Forskjel paa at sige, at man giver til Communen, hvilket vil sige: de til enhver Tid eksisterende Beboere af Communen, og paa den anden Side at give til dem, der til en enkelt given Tid ere faste Eiendomsbesiddere i Sagnet, og derpaa er det, at Højesterets Dom gaaer ud. Der er en aabenbar, en aldeles umistjendelig Forskjel mellem disse to Ting, og det er ikke engang Tilfældet, at Communen omfatter A og B; det er ikke sagt, at Communen omfatter baade Gaardmændene og Huusmændene; den omfatter nemlig ikke de nuværende Gaardmænds og Huusmænds i dette Nidblik værende Rettigheder, som de kunne overføre paa deres Arvinger; det er noget fra Communen aldeles forskjelligt og udenfor Communen liggende. Naar det ærede Medlem sagde, at der foreligger Intet, som viser, at det ikke har været Meningen, at det skulde gives til Communen, men at det havde været Meningen, at det skulde gives til de Enkelte, saa maa jeg sige, at det Æneste, der overhovedet foreligger, foreligger netop i den Retning, idet nemlig Resolutionen af 25de Mai 1842 medrene og klare Ord siger, at Forberne skulde